

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2252

av Mikael Oscarsson (KD)

Bevarande och utveckling av gåvoskatteavdraget

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bevara gåvoskatteavdraget och att se över hur avdraget kan utvecklas ytterligare och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

När Sverige införde gåvoskatteavdraget 2012 gjorde vi det som näst sista land i EU. Att regeringen i sin budgetproposition vill avskaffa avdraget är ett stort steg i fel riktning.

Just nu pågår den värsta flyktingkatastrofen sedan andra världskriget. Krig har tvingat 60 miljoner människor på flykt. Vi har alla sett de fasansfulla bilderna. Men vi har glädjande nog också sett ett stort och växande engagemang.

Men i stället för att uppmuntra givande gör nu regeringen genom sitt agerande tvärtom. Medan det är en självklarhet i övriga EU-länder att ha ett generöst gåvoskatteavdrag för både företag och enskilda går Sveriges regering i motsatt riktning.

När gåvoskatteavdraget kom för tre år sedan, var det en efterlängtd reform som hade diskuterats i Sveriges riksdag sedan början av 50-talet. Nu ser vi resultatet och det imponerar.

Idag är 73 organisationer, som är verksamma inom forskning och hjälpverksamhet, godkända som gåvomottagare. Var tionde svensk skänkte 2014 tillsammans 1,4 miljarder kronor i gåvor, enligt Skatteverkets kontrolluppgifter.

Vi var alltså det näst sista landet i EU att införa gåvoskatteavdraget. Nu blir vi tragiskt nog det första landet att avskaffa avdraget – och istället dra in de blygsamma 250 miljoner kronor som gåvoskatteavdraget kostar statskassan. Detta innebär en betydande förlust för de 73 organisationerna, för samhällsengagerade svenskar och – framförallt – för alla de behövande som gåvorna i dag kommer till del. Miljöpartiet har alltså ännu en gång blivit överkört i en regeringsförhandling. Före valet ville nämligen Miljöpartiet utvidga avdragsgilla gåvor och fler ändamål skulle inkluderas i avdragsrätten.

Riksdagens utredningstjänst har på mitt uppdrag gjort en undersökning bland de 15 största ideella organisationerna i Sverige. Svaren är mycket tydliga. Avdragsgilla gåvor har betytt oerhört mycket.

Låt oss ta några exempel: Unicef och Frälsningsarmén fick 2014 in drygt 4,1 respektive 4,6 miljoner extra på grund av avdragsgilla gåvor. Plan Sverige och Stockholms stadsmmission ser ca 15 000 000 kronor årligen i nya intäkter tack vare gåvoskatteavdraget. Hur ska regeringen kompensera detta bortfall?

Den ideella sektorn är mycket negativ till följderna av att ta bort reformen. Cancerfonden säger att ”Skattereduktionen är en viktig fråga för att vi ska ha en stark ideell sektor i Sverige”.

Unicef menar att ”Att privatpersoner eller företag ger av sina egna medel för att bidra till en bättre värld är något som ska uppmuntras. Skattereduktionen är en mycket viktig fråga för oss och om man skulle ändra på den regeln skulle det drabba oss som organisation och bortfall i insamlade medel som går till utsatta barn.”

Röda Korset är inne på samma linje: ”Det är mycket angeläget att avdragsrätten får behållas. Den har redan idag en mycket positiv effekt på givandet i både gåvobelopp och även hur många som väljer att skänka pengar. Intäkterna är avgörande för finansiering av vår verksamhet.”

Läkarmissionen sammanfattar den ideella sektorns uppfattning: ”Låt inte goda saker tas bort för att de är framröstade av ’fel’ parti eller grupp, utan se på frågan utifrån vad den åstadkommer för den allra svagaste och mest utsatta.”

I rapporten från riksdagens utredningstjänst framgår också att det är vi svenskar som sticker ut med vårt snålt tilltagna gåvoskatteavdrag på max 1 500 svenska kronor per år, räknat på maxbelopp om 6 000 kronor. I Norge har maxbeloppet i år höjts från motsvarande 13 000 SEK till 20 000 SEK och i Danmark har man höjt maxbeloppet till motsvarande nivå.

I ett antal länder får man ge bort tio procent av inkomsten. En person som tjänar 400 000 kr om året kan i en rad länder, exempelvis Österrike och Belgien, ge bort 40 000 kr om året avdragsgillt. Ännu mer frikostig är man i Tyskland, där siffran är 20 procent och i Storbritannien har man än mer generösa regler.

Dessutom är reglerna kring vilka verksamheter som har rätt till gåvoskattavdraget – viss forskning och social hjälpverksamhet – alldeles för snäva. Jag anser att Sverige bör följa Norges exempel där avdragen även omfattar gåvor till omsorgs- och hälsofrämjande arbete för barn och ungdom, kultur, idrott, friluftsliv, religiös eller annan livssynsverksamhet, mänskliga rättigheter samt värnande om vår miljö och kultur.

När det gäller svenska företags möjlighet att ta socialt ansvar, samarbeta med ideella organisationer samt bidra till allmännyttigt samhällsengagemang, visar riksdagsrapporten dessutom att Sverige ligger ännu mer på efterkälken. Att dra av för konferenser, firmafester eller segelbåtar som skickas runt jorden går galant. Däremot inte om man istället vill hjälpa hemlösa, stödja ideella organisationer och bidra till demokrati- och biståndsarbete. Av EU:s 28 medlemsländer är det i dag bara Sverige och Slovakien som inte ger företag möjlighet till avdrag för gåvor till allmännyttiga gåvor. Flertalet företag vill engagera sig och ta ett ökat samhällsansvar (CSR, Corporate Social Responsibility). Men våra svenska företag motarbetas kraftigt av dagens regler som gör att man inte kan ge till välgörande ändamål.

Att svensken har rykte om sig som godhjärtad och givmild är något vi ska vara stolta över. Att kunna vara med och bidra till att människor får det bättre, till att eldsjälar – kan förse hemlösa med mat och kläder, stärka verksamheter med frivilligarbete – att helt enkelt vara med och bidra till att stärka möjligheterna för ett dynamiskt och solidariskt civilsamhälle, borde vara något som politiker oavsett färg strävar efter. Eller?

Systemet med avdragsrätt för gåvor till vissa ideella organisationer innebär att den som ger pengar till exempelvis hjälpverksamhet eller forskning helt enkelt kan göra ett skatteavdrag för detta. Tanken bakom är att det är orimligt att pengar som används för

att stödja det civila samhället ska beskattas lika hårt som övrigt kapital. Det ligger en tydlig värdering i detta. Samhället är större än stat och kapital och bidrag till det civila samhället ska gynnas.

Istället för att nu vrida tillbaka klockan, som regeringen föreslagit, borde vi se över hur systemet kan göras mer generöst och omfatta fler typer av ideella organisationer. Som systemet ser ut nu är det endast möjligt att göra avdrag för gåvor till forskning och till direkta hjälporganisationer, inte till föreningslivet. Det är inte heller möjligt för företag som vill bidra till ett bättre samhälle att göra avdrag för gåvor till ideell verksamhet. Ett första steg skulle kunna vara att fördubbla taket för hur stort belopp man får dra av från 6 000 till 12 000 kr, vilket Kristdemokraterna föreslår i vårt budgetalternativ. I Norge behandlas de här frågorna på ett helt annat sätt. Där finns en mer generös variant av det svenska gåvoskatteavdraget på plats sedan ett decennium tillbaka, och trots att färgerna på regeringarna skiftat under årens lopp är det något som fått vara kvar.

I Sverige har det funnits, och finns alltjämt, en bristande förståelse för det mellanläge som det civila samhället utgör. Sektorn drivs av medborgarnas övertygelser och består av föreningslivet, kyrkor, stiftelser, välgörenhetsorganisationer och mycket mera. Civilsamhället utgörs av verksamhet som varken står under politisk kontroll eller vars primära syfte är att tjäna pengar. Skattelagstiftning, byråkrati och regelverk har i allt för liten grad byggts med det civila samhällets förutsättningar och behov för ögonen.

Mikael Oscarsson (KD)